

Színház

Egy örült naplója

Március 28-án mutatta be az Egyetemi Színpad Gogol *Egy örült naplója* c. regényének színpadi változatát Kapácsy Miklós rendezésében és főszereplésével. A műfajmegjelölés — komikus tragédia — kiemeli Kapácsynak a darabról alkotott elképzelésének lényegét. Az első felvonásban szabadra meri engedni természetes komikai készségét, humorát, hogy innen jusson el szinte észrevételmentül a második felvonás tragikumáig.

Kapácsyt felszabadult és természetes játékkészség jellemzi. Alakítva friss és sokszínű, az egymástól zenével elválasztott jelenetekben szinte mindig sikerül új atmoszférát teremtenie.

Humora kezretlen, nem erőlködő, harsogó és soha nem öncélt; a komikum minden változatát bátran megszólaltatja, de mindig csak annyit, amennyit a figura megformálása megenged és megkövetel. Nem enged a könnyen szerzett tetszés csabításának, annak ellenére, hogy — mint a kiskutyák leveleinek felolvasásakor — technikai bravúrokra is képes. Másrészt az esettség tiszta és őszinte hangját is minden túlzás és patetikuság nélkül úti meg, akárcsak a második felvonás „Trojka” jelenetében.

A jelenetek között azonban nem mindig sikerül a távolságot áthidalnia, a feszültséget fenntartania. A

jelenet zárása ill. az új jelenet kezdése néha nem eléggé precíz, nem eléggé összefogott. A jelenetekben belül néha ritmusbeli problémák jelentkeznek. Ilyenkor Kapácsy nem találja meg a darab nyugvópontjait, nem tudja egy pillanatra „megállítani” az előadást. Gyakran érzi a ritmusváltás helyeit, s a váltás is megtörténik, azonban nem eléggé pontosan, élesen, ezért a váltás ellenére is „egymásra csúsznak” az elköltött egységek. Ez különösen akkor válik zavaróvá, mikor a komikum—tragikum kényes egyensúlyát veszélyezteti: a második felvonást előkészítő rövid villanások elmosódnak az első felvonás komikumában, s ezzel a darab fvelését szakíthatják meg.

A játék egészének képe, élményszerűsége, a szövegmondás és mozgás sodró felszabadultsága és mértéktartása, az elemi erejű játékkészség és finom játék-intelligencia azonban arra enged következtetni, hogy mindezek csupán az első előadások pontatlanságai.

Kapácsy Miklós talán reménytelennek tűnő kísérletre vállalkozott. Nem csupán a színésznek a szereppel való mindenkor iktudelmét kellett megvívnia. Meg kellett szabadulnia egy legendás alakításnak az utódra mindig nyomasztó hatásától, számolnia kellett a párhuzamosan játszott Gáspár-féle előadás érdeklődést mérő szerepével, s az „amatőr” mindig sújtó előítéletekkel. S hogy mindezt sikerrel leküzdötte magában és elfeledtette nézőivel is, nem magyarázható mással, mint kivételesen erős, mélyből fakadó játszani akarásával.

Gintli Tibor

Kiállítás

Corvinák

Paskai László főboros prímás, esztergomi érsek köszöntő szavaival nyílt meg az Országos Széchényi Könyvtár kiállítótérmeiben az évek óta várt és nagy erővel, szervezőmunkával előkészített Bibliotheca Corviniana kiállítás, Mátyás király halálának 500. évfordulóján.

Ma, amikor a kultúrára fordítható támogatás szinte elolvadni látszik a társadalmi-gazdasági változások szortásában, igen örvendetes, hogy magyar és külföldi intézmények, vállalatok szükségesnek érezték, hogy a költségvetésükből nemes ósokra adományozzanak. Nélkülük és a könyvtár dolgozóinak többéves előkészítő munkája nélkül lehetetlen lett volna e nagy jelentőségű kiállítás megvalósítása.

Nagy királyunk világhírné reneszánsz könyvtárának megmaradt darabjai a történelem viharos századai során még soha nem álltak együtt sem a szakmai sem a nagy nyilvánosság előtt. Kelet- és

Nyugat-Európa 19 nagy gyűjteménye járult hozzá a kötetek kölcsönzésével a kiállítás sikeréhez. Mellettük a nemzeti könyvtárban őrzött Corvinákat is megtekintheti a látogató, így összesen 131 csodaszép kódexben gyönyörködhetünk.

A kiállítás világszínvonalú. A felbecsülhetetlen értékű Corvinák különleges tárolást és védelmet kívánnak, így a tárlatnak egyszerre kell alkalmazkodnia a várhatóan nagy érdeklődéshez és a biztonságos, a műveket teljes szépségükben bemutató és megőrző technikai feltételekhez. A légkondicionálás, a megfelelő fényviszonyok megteremtése, a kiegészítő tárgyak, korabeli fegyverek, használati tárgyak beszerzése, a Corvinák restaurálása óriási szakmai és anyagi erőket mozgósított.

Tudnunk kell, hogy talán soha nem voltunk távolabb a reneszánsz embereszménytől, mint napjainkban. A szépségeknek örülni tudó, kiegyensúlyozott, művelt, a természetet élvező és becsülő ember talán csak most van újra születőben. Reméljük, minél több szülő és tanár kíséri el a gyerekeket a Budavári Palota F épületébe, ahol a kiállítás naponta 10 és 18 óra között tart nyitva, október 6-ig.

Czikora Györgyi